

In de serie 'Op de groei' komen uiteenlopende aspecten van de religieuze opvoeding – van voor de geboorte tot na de pubertijd – aan de orde. De naam van de serie duidt zowel op de groei van het kind, als op de groei die de opvoeder zelf gaandeweg doormaakt. Na eerdere bijdragen over verwachting, zwangerschap en geboorte schrijft Marianne de Nooij nu over de doop in de Christengemeenschap.

De brug tussen hemelhuis en aardehuis

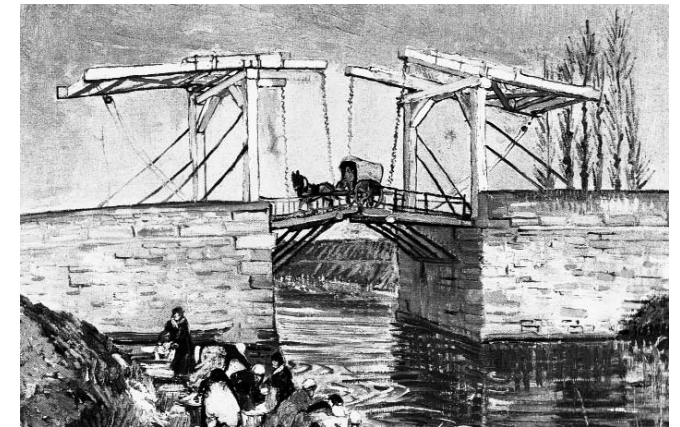
door Marianne de Nooij (geestelijke, gemeente Amsterdam)

Waarom heeft een kind geluk als het gedoopt wordt? Wat gebeurt er eigenlijk tijdens een doop? En hoe bereid je je daar op voor?

De doop in de Christengemeenschap verloopt in zeven opeenvolgende stappen, in zeven gebeden. Het zijn korte gebeden, dus je moet er goed bij blijven, want het is zo maar voorbij. Deze gebeden maken een beweging vanuit de wijde omtrek naar het centrum, naar het kind toe en verwijden zich dan weer vanuit dit middelpunt naar de omtrek toe.

Het eerste gebed richt zich tot de 'wereldgeesten', tot die wijde wereld waar het kind was voor het werd geboren, het hemelhuis zou je kunnen zeggen. De aandacht van deze wereldgeesten wordt in dit gebed gevestigd op drie aardse stoffen: water, zout en as. Deze drie doopsymbolen staan in drie kleine schaaltes klaar op het dooptafeltje dat voor in de kerk staat: voor de doopouders, het kind en de beide peten. Het is een driehoekig tafeltje met een diepblauw kleed, waarop een helderrood driehoekig kleedje ligt. Onmiskenbaar doen de

kleuren van dit tafeltje denken aan Maria. Aan hoe Maria zich in een blauw gebaar opent voor wat er uit de goddelijke wereld naar haar toe wil stromen. En hoe zij bereid is om te doen wat nodig is ('mij geschiede naar uw wil') en dit in een actief rood gebaar als offerkracht de goddelijke wereld tegemoet draagt. En daar staan dan die drie aardse doopsymbolen op, waar in dit eerste gebed de aandacht van de wereldgeesten op wordt gevestigd. Later, in het vijfde gebed, zal aan de wereldgeesten gevraagd worden of zij zich met hun hemelkrachten willen verbinden met het water, het zout en de as; zich er zo mee verbinden, dat het dan niet meer gewoon aards water, zout en as is, maar dat

'De brug van Langlois', Vincent van Gogh 1888, Rijksmuseum Kröller-Müller Otterlo

het stoffen zijn geworden die met hemelkrachten zijn doordrongen. Wanneer het kind hiermee gedoopt wordt, dan mag het aan den lijve ervaren: ja, dat wat mij zo vertrouwd is uit het hemelhuis waar ik vandaan kom, dat is kennelijk ook hier op aarde te vinden!

Wereldwijde mensengemeenschap

Het tweede gebed richt zich tot de 'doopgemeente'. Dat zijn alle mensen die daar aanwezig zijn: de vrienden en familie van de doopouders, maar ook de mensen uit de gemeente van de Christengemeenschap, die door het hele jaar heen een voortdurende sacramentele stroom verzorgen, met de mensenwijdingsdienst als kloppend hart. In deze stroom is de doop opgenomen; hierdoor wordt hij gedragen.

In dit tweede gebed horen we dat het kind hier op aarde wordt ontvangen 'in de gemeente van de Christus Jezus'. Deze gemeente van de Christus Jezus is veel en veel groter dan de plaatselijke gemeente van de Christengemeenschap. Het credo verwoordt het zo, dat tot die gemeente allen behoren – wereldwijd, binnen en buiten kerkverbanden – "die de heilbrengende macht van de Christus ervaren". De doopgemeente vertegenwoordigt op deze dag deze hele grote gemeente van de Christus Jezus.

Het derde gebed richt zich tot de twee peten, de wachters, meestal een vrouw en een man, die ter weerszijden van het kind zitten en die bij het horen van deze woorden opstaan. In dit gebed horen zij, dat ze deze taak op zich nemen vanuit de 'offerkracht van het hart'. En ook, dat ze de ziel van het kind 'leiden in de gemeente van de Christus Jezus'.

Overall waar het kind in zijn ontmoeting met de peten aan hen *liefde* kan ervaren – liefde voor de natuur of voor een mooi kunstwerk of muziek, liefde voor een andere mens die wellicht hulp nodig heeft, en niet in het minst ook de liefde voor het petekind zelf – daar wordt de ziel van het kind 'geleid in de gemeente van de Christus Jezus'. Want

Christus is immers de leraar van de mensenliefde! Oprechte liefde is niet voor te stellen zonder offerkracht. En dat is dan ook de kracht van waaruit de wachters deze taak op zich nemen.

In het vierde gebed zijn we helemaal in het centrum van de doop aangekomen: bij het kind. In één adem worden het hemelhuis met de geestelijke lichtmachten en het aardehuis van de mensengemeenschap genoemd. De brug tussen hemelhuis en aardehuis is geslagen en nu klinken de namen, die het kind hier op aarde zal dragen.

Incarnatiehulp

Dan volgt de doop met de drie substanties. Aan de lichtmachten uit het hemelhuis wordt gevraagd om deze aardse stoffen helemaal te doordringen. Telkens wordt het kind bij zijn namen genoemd, als het op het voorhoofd wordt gedoopt met water, op de kin met zout en op de borst met as. In de aanraking met deze van hemelkrachten doordrongen stoffen mag het kind de ervaring opdoen: ja, dat wat ik ken uit het hemelhuis, dat kan ik hier op aarde ook vinden, dat kan ik hier gaan zoeken.

Waarom nu juist water en zout en as? Daarover valt veel te zeggen en in de doopvoorbereiding komt dit ook zeker ter sprake. Wilma Bos heeft in het Paasnummer 2008 van *In beweging* hierover een achtergrondartikel geschreven (1).

Met het zesde gebed ontvangt het kind een drievoudige zegen voor zijn levensweg, de zegen van de Vadergod, de Zoongod en de Geestgod, die met drie kruistekens wordt 'ingeschreven' in de levensruimte om het kind heen.

Tot slot verwijdt de doop zich in het zevende gebed weer tot de doopgemeente, die met toegewijde aandacht voor het hele gebeuren deze doop samen met de priester mee heeft voltrokken. De doopgemeente krijgt de opdracht om de ziel van het kind te leiden, zodat haar wording in het leven helemaal uit de verf mag gaan komen. De doop wordt

afgesloten met het Onze Vader, het gebed dat de brug is tussen hemel en aarde.

Waarom heeft een kind geluk als het gedoopt wordt? Een pasgeboren kind komt vanuit een niet-zintuiglijke, geestelijke wereld (het hemelhuis) terecht in een wereld vol aards licht, aardse geluiden, zwaartekracht, temperatuurverschillen. Het is niet ondenkbaar, dat een kind dan wel eens heimwee heeft naar het hemelhuis en moeite heeft om op aarde in dat kleine lichaam te incarneren. Met de doop mag het kind ervaren, dat het licht en de krachten van het hemelhuis ook te vinden zijn hier op aarde. Toen de mens ooit uit het paradijs werd verdreven, brak de brug tussen hemel en aarde. De mens raakte afgezonderd van het hemelhuis. In de doop wordt deze brug opnieuw aangelegd en ervaart het kind dat je deze brug telkens zelf opnieuw kunt betreden. Voor menig kind is dit een echte hulp bij het landen in het aardse bestaan, een incarnatiehulp.

Tot aan het veertiende jaar kan een kind in de Christengemeenschap worden gedoopt en zo deze incarnatiehulp ontvangen. Daarna *word* je niet meer gedoopt, maar mag je jezelf gaan dopen, telkens weer opnieuw in de mensenwijdingsdienst: met drie kleine kruisen bij je voorhoofd, je kin en je borst, iedere dienst zevenmaal. Ook dan is dit zelf bouwen aan de brug tussen hemel en aarde een incarnatiehulp, een hulp om je lang niet altijd eenvoudige leven hier op aarde daadwerkelijk te leven.

'Hoe bereid je je als ouders voor op de doop van je kind? Om te beginnen kun je er over gaan lezen in de diverse boeken over de sacramenten van de Christengemeenschap (2) en een vrijblijvend oriënterend gesprek voeren met een priester van de gemeente bij jou in de buurt. Het is niet nodig dat je lid bent van die gemeente, ook je kind wordt door de doop geen lid. Maar interesse in die gemeente en wat daar op het gebied van religieuze opvoeding wordt aangeboden is

'Hüter des Anfangs', Manfred Welzel (1975), Stuttgart

natuurlijk vanzelfsprekend. Wanneer je na deze oriëntatie (die al tijdens de zwangerschap kan beginnen) tot de slotsom komt dat je deze doop wilt voor je kind, dan ga je op zoek naar twee wachters. In het gesprek met de priester worden daarvoor ook gezichtspunten aangereikt. En wanneer de wachters gevonden zijn en het kind is geboren, dan kan met hen en de priester de doop worden voorbereid en voltrokken.

(1) Dit artikel is op te vragen bij het Landelijk Secretariaat en ook te vinden op www.christengemeenschap.nl / Tijdschrift *In beweging*, Serie III 'Rondom de diensten', deel 3 'Wijden', pag. 5.

(2) O. Broekers, 'De Christengemeenschap'; E. Huidekoper, 'Kijk op een kerk'; S. Knijpenga, 'Leven uit de oorsprong'; M. Udo de Haes, 'Noem mij bij mijn diepste naam'.

Nooddoop

Een jongen werd direct na de geboorte zeer ziek. Hij werd naar het ziekenhuis gebracht en daar opgenomen, maar eenmaal in het ziekenhuis ging het steeds slechter. Toen hij drie dagen oud was, werd de ouders geadviseerd onmiddellijk een volledige bloedtransfusie te laten uitvoeren. Daarbij zou 90% van het bloed gewisseld moeten worden. Omdat de ouders hier grote moeite mee hadden, vroegen zij hun antroposofisch huisarts om advies en deze adviseerde de nooddoop te laten voltrekken.

Met de priester, die thuis werd opgehaald en die onderweg in de auto de namen van het kind repeteerde, reden de ouders terug naar het ziekenhuis. Die avond werd het kind gedoopt. Er was geen schriller contrast denkbaar: de priester in zijn gewaden in een door neon verlichte babykamer, waarin tien kinderen lagen. Na de nooddoop rekte het kind zich uit en viel in een diepe slaap. De volgende morgen meldde de behandelend arts dat de bloedtransfusie niet meer nodig was; wat hadden de ouders gedaan, dat het nu zoveel beter ging? Zelfs beneden in het ziekenhuis, in het laboratorium, was in het bloed te zien geweest dat er een absolute ommekeer had plaatsgevonden. Drie weken later werd het kind in de gemeente nog 'gewoon' gedoopt.

Wanneer u een ervaring uit de religieuze opvoeding van uw (klein)kind wilt delen met de lezers van *In beweging*, stuur uw bijdrage (max. 200 woorden) dan naar het redactieadres. Zie binnenzijde vooromslag.